

Posudek na bakalářskou práci

Zuzany Štrachové

na téma

**Helvetismen im Großen akademischen Wörterbuch Deutsch-Tschechisch.
FF UK 2012, 49 str.**

Jazyková situace ve Švýcarsku představuje mimořádnou výzvu pro lexikografické zpracování jakéhokoliv německojazyčného (i překladového) slovníku. Absence hovorové švýcarské němčiny jako středního článku mezi dialektem a spisovným jazykem je jejím typickým rysem. Analýzy úplných helvetizmů či helvetizmů jen částečných (tj. např. těch, jež se překrývají s územím v jiných něm. oblastech, srv. např. *Rahm* pro oblast středo záp., ale i jižní, rak. a švýc. něm., nebo kde se regionálně liší dílčí významy, srv. např. *der Estrich*), které se skrývají za pracemi na standardních německých slovnících, zpravidla nedosahují té úrovně, na jaké je prezentuje Ammon et al. ve slovníku variant (Variantenwörterbuch) z roku 2004. Zabýváme-li si pak vnímáním švýcarské spisovné variety na základě pluricentrického modelu němčiny a jejím vnímáním ze strany ostatních německých mluvčích, jak činí autorka této práce, docházíme k řadě zajímavých zjištění: Švýcarský standard je vnímán z vnějšku často jako dialekt, švýcarští mluvčí preferují dialekt v denním styku, na německý standard (deutschländisches Deutsch) pohlížejí jako na prestižní varietu, domácí němčina pak platí spíše za něco nedokonalého. Toto dokazuje, jak proklamovaná rovnost všech teritoriálních variet němčiny platí jen na teoretické rovině a praxe – včetně té vyučovací – by toto vnímání měla korigovat. Je ale vůbec možné takové vnímání změnit? Podaří se změnit i naši vyučovací praxi, která na své nižší úrovni na vnímání německých jazykových variet většinou ohled příliš nebere?

Autorka práce pochopila na základě poctivě přečtené sekundární literatury a díky svému dlouhému pobytu ve Švýcarsku k závěru, že pro lexikografickou praxi a potřeby projektu VNČAS na ÚGS je třeba analyzovat jednotlivé helvetizmy nejen na základě stávajících pramenů (včetně korpusů), ale i v kontaktu s rodilým mluvčím. Dále pak si uvědomila nutnost

metajazykových komentářů i položek, které představují švýcarská specifika (např. *der Rappen*).

Zuzana Štrachová se zhostila tématu velmi dobře a dokázala výstižně charakterizovat tamní jazykovou situaci na obecné úrovni včetně vzájemného pohledu na jazykové chování švýcarských a německých mluvčích; v tomto ohledu se opírá hlavně o Ammona 2004, ale také o vlastní postřehy doložené z internetového blogu, který se na tyto problémy zaměřuje.

Velmi je nutno ocenit zpracování lexikografické části: Ta byla podrobena revizi ze strany vedoucí práce a dr. Poštolkové, CSc., takže představuje v tomto tvaru téměř finální podobu.

Nelze nezmínit přehlednou strukturaci, dobrou práci se sekundární literaturou a především osobní angažovanost.

Práce je psána dobrou němčinou a po obsahové stránce svědčí o tom, že téma bylo v rámci tak malého rozsahu, jaký představuje bakalářská práce, zpracovááno inteligentním způsobem.

Pro diskusi při obhajobě navrhuji, aby autorka práce přiblížila problémy, které mají švýcarští občané se svým dialektem v úředním styku. Může uvést i jiné oblasti, kde na sebe naráží dialektální a spisovný úzus.

Práci ráda doporučuji k obhajobě.

Praha 21. 5. 2012

doc. PhDr. Marie Vachková, Ph.D.